Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (όγδοο τμήμα)

της 1ης Δεκεμβρίου 2022*

«Προδικαστική παραπομπή – Οδηγία 2011/7/ΕΕ – Καταπολέμηση των καθυστερήσεων πληρωμών στις εμπορικές συναλλαγές – Αποζημίωση για τα έξοδα είσπραξης στα οποία υποβλήθηκε ο πιστωτής λόγω καθυστέρησης πληρωμής από τον οφειλέτη – Άρθρο 6 – Ελάχιστο κατ' αποκοπήν ποσό 40 ευρώ – Καθυστέρηση πλειόνων πληρωμών οι οποίες έχουν χαρακτήρα αμοιβής για παραδόσεις αγαθών ή παροχές υπηρεσιών περιοδικού χαρακτήρα που πραγματοποιούνται σε εκτέλεση μίας και μόνης σύμβασης»

Στην υπόθεση C-370/21,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Landgericht München I (πρωτοδικείο Μονάχου Ι, Γερμανία) με απόφαση της 19ης Απριλίου 2021, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 15 Ιουνίου 2021, στο πλαίσιο της δίκης

DOMUS-Software-AG

κατά

Marc Braschoß Immobilien GmbH,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (όγδοο τμήμα),

συγκείμενο από τους N. Piçarra (εισηγητή), προεδρεύοντα, N. Jääskinen και M. Gavalec, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: A. Ράντος

γραμματέας: A. Calot Escobar

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

– η DOMUS-Software-AG, εκπροσωπούμενη από τον T. Schwartz, Rechtsanwalt,

– η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τους G. Gattinara και C. Hermes,

κατόπιν της αποφάσεως που έλαβε, αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, να εκδικάσει την υπόθεση χωρίς ανάπτυξη προτάσεων,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 6, παράγραφοι 1 και 2, και του άρθρου 3 της οδηγίας 2011/7/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Φεβρουαρίου 2011, για την καταπολέμηση των καθυστερήσεων πληρωμών στις εμπορικές συναλλαγές (ΕΕ 2011, L 48, σ. 1).

2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ της DOMUS-Software-AG (στο εξής: Domus) και της Marc Braschoß Immobilien GmbH (στο εξής: MBI) με αντικείμενο αγωγή κατ' αποκοπήν αποζημίωσης για τα έξοδα είσπραξης που προέκυψαν λόγω διαδοχικών καθυστερήσεων πληρωμών στο πλαίσιο μίας και μόνης σύμβασης.

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

3 Οι αιτιολογικές σκέψεις 3, 17, 19 και 22 της οδηγίας 2011/7 έχουν ως εξής:

«(3) Πολλές πληρωμές στις εμπορικές συναλλαγές μεταξύ των οικονομικών φορέων ή μεταξύ των οικονομικών φορέων και των δημόσιων αρχών γίνονται αργότερα από την ημερομηνία που έχει συμφωνηθεί στη σύμβαση ή που καθορίζεται στους γενικούς εμπορικούς όρους. Παρά το γεγονός ότι τα αγαθά έχουν παραδοθεί ή οι υπηρεσίες έχουν παρασχεθεί, πολλά από τα αντίστοιχα τιμολόγια πληρώνονται πολύ αργότερα από την προθεσμία τους. Αυτού του είδους οι καθυστερήσεις πληρωμών επηρεάζουν αρνητικά τη ρευστότητα και περιπλέκουν τη χρηματοοικονομική διαχείριση των επιχειρήσεων. Επηρεάζουν, επίσης, την ανταγωνιστικότητα και την αποδοτικότητά τους, όταν ο πιστωτής υποχρεώνεται να ζητήσει εξωτερική χρηματοδότηση λόγω των καθυστερήσεων πληρωμών. […]

[…]

(17) Οι πληρωμές που πραγματοποιεί ο οφειλέτης θα πρέπει να θεωρούνται εκπρόθεσμες, για τον σκοπό της τεκμηρίωσης απαίτησης τόκων υπερημερίας, εφόσον ο πιστωτής δεν έχει στη διάθεσή του το οφειλόμενο ποσό κατά την καταληκτική ημερομηνία, ενώ έχει εκπληρώσει τις νομικές και συμβατικές υποχρεώσεις του.

[…]

(19) Είναι αναγκαία η ικανή αποζημίωση των πιστωτών για τα έξοδα είσπραξης που οφείλονται στις καθυστερήσεις πληρωμών, ώστε να αποτρέπονται τέτοιου είδους καθυστερήσεις. Τα έξοδα είσπραξης θα πρέπει, επίσης, να περιλαμβάνουν την είσπραξη του διοικητικού κόστους και την αποζημίωση για το εσωτερικό κόστος που οφείλεται στην καθυστέρηση της πληρωμής για την οποία η παρούσα οδηγία θα πρέπει να καθορίσει ελάχιστο κατ' αποκοπήν ποσό το οποίο θα μπορεί να αθροίζεται με τον τόκο υπερημερίας. Η αντιστάθμιση σε μορφή κατ' αποκοπήν ποσού θα πρέπει να αποσκοπεί στον περιορισμό του διοικητικού και του εσωτερικού κόστους που συνεπάγεται η είσπραξη. […]

[…]

(22) Η παρούσα οδηγία δεν θα πρέπει να εμποδίζει την πραγματοποίηση πληρωμών με δόσεις ή κλιμακωτών πληρωμών. Ωστόσο, κάθε δόση ή πληρωμή θα πρέπει να καταβάλλεται σύμφωνα με τους συμφωνημένους όρους και να υπόκειται στους κανόνες περί εκπρόθεσμων πληρωμών που περιλαμβάνονται στην παρούσα οδηγία.»

4 Το άρθρο 1 της εν λόγω οδηγίας φέρει τον τίτλο «Αντικείμενο και πεδίο εφαρμογής» και προβλέπει στις παραγράφους 1 και 2 τα εξής:

«1. Σκοπός της παρούσας οδηγίας είναι η καταπολέμηση των καθυστερήσεων πληρωμών στις εμπορικές συναλλαγές, προκειμένου να διασφαλιστεί η απρόσκοπτη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς και να ενισχυθεί με τον τρόπο αυτόν η ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων, ιδιαίτερα των [μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ)].

2. Η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται σε όλες τις πληρωμές που έχουν χαρακτήρα αμοιβής στο πλαίσιο εμπορικών συναλλαγών.»

5 Σύμφωνα με το άρθρο 2 της εν λόγω οδηγίας:

«Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:

1) “εμπορική συναλλαγή”: κάθε συναλλαγή μεταξύ επιχειρήσεων ή μεταξύ επιχειρήσεων και δημόσιων αρχών, η οποία οδηγεί στην παράδοση αγαθών ή στην παροχή υπηρεσιών έναντι αμοιβής·

[…]

4) “καθυστέρηση πληρωμής”: η μη πραγματοποίηση πληρωμής μέσα στη συμβατική ή εκ του νόμου προθεσμία, εφόσον πληρούνται οι όροι του άρθρου 3 παράγραφος 1 ή του άρθρου 4 παράγραφος 1·

[…]».

6 Το άρθρο 3 της ίδιας οδηγίας φέρει τον τίτλο «Εμπορικές συναλλαγές μεταξύ επιχειρήσεων» και προβλέπει στην παράγραφο 1 τα εξής:

«Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι, στις εμπορικές συναλλαγές μεταξύ επιχειρήσεων, ο πιστωτής δικαιούται τόκο υπερημερίας χωρίς να απαιτείται όχληση, εφόσον πληρούνται οι εξής όροι:

α) ο πιστωτής έχει εκπληρώσει τις συμβατικές και νομικές του υποχρεώσεις· και

β) ο πιστωτής δεν έχει λάβει το οφειλόμενο ποσό εγκαίρως, εκτός εάν ο οφειλέτης δεν ευθύνεται για την καθυστέρηση.»

7 Κατά το άρθρο 5 της οδηγίας 2011/7, το οποίο φέρει τον τίτλο «Χρονοδιαγράμματα πληρωμής»:

«Η παρούσα οδηγία ισχύει με την επιφύλαξη της δυνατότητας των συμβαλλομένων να συμφωνήσουν, τηρουμένων των σχετικών διατάξεων της εφαρμοστέας εθνικής νομοθεσίας, σε χρονοδιαγράμματα πληρωμής που θα προβλέπουν την καταβολή του οφειλόμενου ποσού σε δόσεις. Στις περιπτώσεις

αυτές, εάν οποιαδήποτε από τις δόσεις δεν καταβληθεί έως τη συμφωνημένη ημερομηνία, ο τόκος και η αποζημίωση που προβλέπει η παρούσα οδηγία υπολογίζονται με αποκλειστική βάση τα ληξιπρόθεσμα ποσά.»

8 Το άρθρο 6 της οδηγίας αυτής φέρει τον τίτλο «Αποζημίωση για τα έξοδα είσπραξης» και προβλέπει τα εξής:

«1. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι, εφόσον καθίσταται απαιτητός τόκος υπερημερίας σε εμπορικές συναλλαγές σύμφωνα με το άρθρο 3 ή το [άρθρο] 4, ο πιστωτής δικαιούται να λάβει από τον οφειλέτη τουλάχιστον το σταθερό ποσό των 40 ευρώ.

2. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι το κατά την παράγραφο 1 κατ' αποκοπήν ποσό είναι απαιτητό χωρίς να απαιτείται όχληση και ως αποζημίωση για τα έξοδα είσπραξης του πιστωτή.

3. Ο πιστωτής δικαιούται, επιπλέον του κατά την παράγραφο 1 κατ' αποκοπήν ποσού, να ζητήσει από τον οφειλέτη εύλογη αποζημίωση για οποιαδήποτε σχετικά υπολειπόμενα έξοδα είσπραξης πάνω από το κατ' αποκοπήν ποσό, που οφείλονται στην καθυστερημένη πληρωμή του οφειλέτη. Τούτο θα μπορούσε να περιλαμβάνει δαπάνες που οφείλονται, μεταξύ άλλων, στη χρήση δικηγόρου ή οργανισμού είσπραξης οφειλών.»

9 Το άρθρο 7 της εν λόγω οδηγίας φέρει τον τίτλο «Καταχρηστικοί όροι συμβάσεων και πρακτικές» και ορίζει στην παράγραφο 1 τα εξής:

«Τα κράτη μέλη προβλέπουν ότι συμβατικός όρος ή πρακτική που αφορά την ημερομηνία ή την προθεσμία πληρωμής, το επιτόκιο για την καθυστέρηση της πληρωμής ή την αποζημίωση για τα έξοδα είσπραξης είτε δεν έχει εκτελεστό χαρακτήρα είτε γεννά αξίωση αποζημίωσης, εάν έχει κατάφωρα καταχρηστικό χαρακτήρα για τον πιστωτή.

Για την εκτίμηση του τυχόν καταχρηστικού χαρακτήρα συμβατικού όρου ή πρακτικής για τον πιστωτή, υπό την έννοια του πρώτου εδαφίου, συνεκτιμώνται όλες οι περιστάσεις της υπόθεσης, συμπεριλαμβανομένων:

[…]

γ) του εάν ο οφειλέτης έχει οποιονδήποτε αντικειμενικό λόγο απόκλισης […] από το κατ' αποκοπήν ποσό κατά το άρθρο 6 παράγραφος 1.»

Το γερμανικό δίκαιο

10 Το άρθρο 286, παράγραφοι 1 και 3, του Bürgerliches Gesetzbuch (αστικού κώδικα) (στο εξής: BGB) έχει ως εξής:

«(1) Αν ο οφειλέτης δεν εκπληρώνει την υποχρέωσή του, παρά την όχληση εκ μέρους του δανειστή της παροχής που κατέστη ληξιπρόθεσμη, καθίσταται υπερήμερος με μόνη τη σχετική όχληση. Η άσκηση αγωγής με αίτημα την εκπλήρωση και η κοινοποίηση διαταγής πληρωμής στο πλαίσιο της αντίστοιχης διαδικασίας εξομοιώνονται με όχληση.

[…]

(3) Ο οφειλέτης παροχής καθίσταται υπερήμερος το αργότερο τριάντα ημέρες μετά τη λήξη της προθεσμίας πληρωμής και την παραλαβή τιμολογίου ή άλλης ισοδύναμης αίτησης για πληρωμή, εκτός αν έχει ήδη εκπληρώσει την παροχή του· […]».

11 Το άρθρο 288, παράγραφος 5, του ίδιου κώδικα προβλέπει τα εξής:

«Όταν ο οφειλέτης καθίσταται υπερήμερος και εφόσον δεν έχει την ιδιότητα του καταναλωτή, ο δανειστής δικαιούται επιπλέον να ζητήσει την καταβολή κατ' αποκοπήν ποσού ύψους 40 ευρώ. Το ίδιο ισχύει επίσης όταν η οφειλόμενη παροχή συνίσταται στην προκαταβολή ή σε άλλη ενδιάμεση καταβολή. Το προβλεπόμενο στην πρώτη περίοδο του παρόντος κατ' αποκοπήν ποσό αφαιρείται από το ύψος της καταβλητέας αποζημίωσης, εφόσον η αποζημίωση αυτή έχει ως σκοπό να αντισταθμίσει τα δικαστικά έξοδα στα οποία υποβλήθηκε ο δανειστής.»

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

12 Στις 21 Αυγούστου 2019 η Domus και η MBI, δύο εταιρίες γερμανικού δικαίου, συνήψαν σύμβαση με αντικείμενο τη συντήρηση λογισμικού που αγόρασε η δεύτερη έναντι μηνιαίας καταβολής ποσού 135 ευρώ, πλέον φόρου προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ), καταβλητέου κατά την έναρξη κάθε περιόδου τιμολόγησης.

13 Στις 11 Σεπτεμβρίου 2019, την 1η Οκτωβρίου 2019 και την 1η Ιανουαρίου 2020 η Domus εξέδωσε διαδοχικά, δυνάμει της εν λόγω σύμβασης, τιμολόγια που αφορούσαν, αντιστοίχως, τον Σεπτέμβριο του 2019 (133,04 ευρώ), τους μήνες Οκτώβριο έως Δεκέμβριο του 2019 (399,13 ευρώ) και τους μήνες Ιανουάριο έως Μάρτιο του 2020 (399,13 ευρώ). Κάθε φορά, τα τιμολόγια παραδίδονταν στην MBI την επομένη της εκδόσεώς τους.

14 Δεδομένου ότι τα τιμολόγια αυτά δεν εξοφλήθηκαν εμπροθέσμως, η Domus άσκησε ενώπιον του Amtsgericht München (ειρηνοδικείου Μονάχου, Γερμανία) αγωγή με αίτημα να υποχρεωθεί η MBI να της καταβάλει την εναπομένουσα κύρια οφειλή, πλέον τόκων υπερημερίας, καθώς και κατ' αποκοπήν αποζημίωση ύψους 40 ευρώ για καθένα από τα τρία μη εξοφληθέντα τιμολόγια, ήτοι συνολικά 120 ευρώ, βάσει του άρθρου 288, παράγραφος 5, του BGB, λόγω των εξόδων είσπραξης στα οποία υποβλήθηκε.

15 Το εν λόγω δικαστήριο έκανε δεκτή την αγωγή της Domus κατά το μέρος που αφορούσε την υπολειπόμενη κύρια οφειλή. Εντούτοις, υποχρέωσε την MBI να καταβάλει εντόκως μόνον το κατ' αποκοπήν ποσό των 40 ευρώ. Το δικαστήριο έκρινε ότι, όσον αφορά τη μοναδική σύμβαση από την οποία απορρέουν οι περιοδικές πληρωμές, η Domus είχε δικαίωμα, βάσει τελολογικής ερμηνείας του άρθρου 288, παράγραφος 5, του BGB, το οποίο μεταφέρει το άρθρο 6 της οδηγίας 2011/7 στο γερμανικό δίκαιο, να λάβει το κατ' αποκοπήν ποσό μόνον εφάπαξ.

16 Η Domus άσκησε έφεση κατά της εν λόγω απόφασης ενώπιον του Landgericht München I (πρωτοδικείου Μονάχου Ι, Γερμανία), ήτοι του αιτούντος δικαστηρίου, ζητώντας να υποχρεωθεί η MBI να καταβάλει το ποσό των 80 ευρώ, το οποίο αντιστοιχούσε στα δύο άλλα κατ' αποκοπήν ποσά που είχε ζητήσει.

17 Το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι κλίνει υπέρ της ερμηνείας της οδηγίας 2011/7 υπό την έννοια ότι πλείονες απαιτήσεις, οι οποίες απορρέουν από μία και μόνη σύμβαση και αφορούν καθυστερήσεις πληρωμής περιοδικών παροχών, γεννούν αξίωση καταβολής τουλάχιστον του κατ' αποκοπήν ποσού των 40 ευρώ για καθεμία επιμέρους απαίτηση.

18 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Landgericht München I (πρωτοδικείο Μονάχου I) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο το εξής προδικαστικό ερώτημα:

«Έχει το άρθρο 6, παράγραφοι 1 και 2, της οδηγίας [2011/7], σε συνδυασμό με το άρθρο 3 αυτής, την έννοια ότι στις απαιτήσεις περιοδικών παροχών που απορρέουν από μία ενιαία συμβατική σχέση ο πιστωτής δικαιούται να λάβει από τον οφειλέτη τουλάχιστον το κατ' αποκοπήν ποσό των 40 ευρώ για καθεμία επιμέρους οφειλόμενη παροχή;»

Επί του προδικαστικού ερωτήματος

19 Με το προδικαστικό ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν το άρθρο 6, παράγραφος 1, της οδηγίας 2011/7, σε συνδυασμό με το άρθρο 3 αυτής, έχει την έννοια ότι, όταν μία και μόνη σύμβαση προβλέπει παραδόσεις αγαθών ή παροχές υπηρεσιών περιοδικού χαρακτήρα και υποχρέωση καταβολής της αμοιβής για καθεμία από αυτές εντός ορισμένης προθεσμίας, το ελάχιστο κατ' αποκοπήν ποσό των 40 ευρώ οφείλεται για κάθε καθυστερημένη πληρωμή ως αποζημίωση του πιστωτή για τα έξοδα είσπραξης ή ότι το ποσό αυτό οφείλεται άπαξ, ανεξαρτήτως του αριθμού των εκπρόθεσμων πληρωμών.

20 Συναφώς, υπενθυμίζεται πρώτον ότι το άρθρο 6, παράγραφος 1, της οδηγίας 2011/7 επιβάλλει στα κράτη μέλη την υποχρέωση να διασφαλίζουν ότι, όταν καθίστανται απαιτητοί οι τόκοι υπερημερίας σε εμπορικές συναλλαγές, ο πιστωτής δικαιούται να λάβει από τον οφειλέτη τουλάχιστον το κατ' αποκοπήν ποσό των 40 ευρώ ως αποζημίωση για τα έξοδα είσπραξης. Επιπροσθέτως, η παράγραφος 2 του εν λόγω άρθρου επιβάλλει στα κράτη μέλη την υποχρέωση να διασφαλίζουν, αφενός, ότι το συγκεκριμένο κατ' αποκοπήν ποσό οφείλεται αυτοδικαίως, ακόμη και χωρίς προηγούμενη όχληση του οφειλέτη και, αφετέρου, ότι το εν λόγω ποσό αποτελεί αποζημίωση του πιστωτή για τα έξοδα είσπραξης της απαίτησης στα οποία υποβλήθηκε. Τέλος, η παράγραφος 3 του ίδιου άρθρου αναγνωρίζει στον πιστωτή το δικαίωμα να ζητήσει από τον οφειλέτη, επιπλέον του ελάχιστου κατ' αποκοπήν ποσού των 40 ευρώ, εύλογη αποζημίωση για όλα τα λοιπά έξοδα είσπραξης, πέραν του κατ' αποκοπήν ποσού, που οφείλονται στην υπερημερία του οφειλέτη.

21 Η έννοια της «καθυστέρησης πληρωμής» στην οποία θεμελιώνεται το δικαίωμα του πιστωτή να λάβει από τον οφειλέτη όχι μόνο τόκους υπερημερίας, δυνάμει του άρθρου 3, παράγραφος 1, της οδηγίας 2011/7, αλλά και το ελάχιστο κατ' αποκοπήν ποσό των 40 ευρώ, δυνάμει του άρθρου 6, παράγραφος 1, της ίδιας οδηγίας, ορίζεται στο άρθρο 2, σημείο 4, της οδηγίας ως η μη πραγματοποίηση πληρωμής εντός της συμβατικής ή εκ του νόμου προθεσμίας. Δεδομένου ότι η οδηγία αυτή καλύπτει, σύμφωνα με το άρθρο 1, παράγραφος 2, «όλες τις πληρωμές που έχουν χαρακτήρα αμοιβής στο πλαίσιο εμπορικών συναλλαγών», η έννοια της «καθυστέρησης πληρωμής» αφορά κάθε εμπορική συναλλαγή θεωρούμενη μεμονωμένα (πρβλ. απόφαση της 20ής Οκτωβρίου 2022, BFF Finance Iberia, C-585/20, EU:C:2022:806, σκέψη 28).

22 Δεύτερον, το άρθρο 6, παράγραφος 1, της οδηγίας 2011/7 ορίζει τις προϋποθέσεις απαιτητού του ελάχιστου κατ' αποκοπήν ποσού των 40 ευρώ παραπέμποντας, όσον αφορά τις εμπορικές συναλλαγές μεταξύ επιχειρήσεων, στο άρθρο 3 της οδηγίας. Το άρθρο αυτό προβλέπει στην παράγραφο 1 ότι τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε, κατά τις εν λόγω εμπορικές συναλλαγές, ο πιστωτής που έχει εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του και δεν έχει λάβει εγκαίρως το οφειλόμενο

ποσό δικαιούται να λάβει τους νόμιμους τόκους υπερημερίας, χωρίς να απαιτείται όχληση, εκτός εάν ο οφειλέτης δεν ευθύνεται για την καθυστέρηση (πρβλ. απόφαση της 20ής Οκτωβρίου 2022, BFF Finance Iberia, C-585/20, EU:C:2022:806, σκέψη 31 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

23 Από τα ανωτέρω προκύπτει, αφενός, ότι η αξίωση νόμιμων τόκων υπερημερίας, σύμφωνα με το άρθρο 3, παράγραφος 1, της οδηγίας 2011/7, καθώς και η αξίωση σε ελάχιστο κατ' αποκοπήν ποσό που προβλέπεται στο άρθρο 6, παράγραφος 1, της οδηγίας, οι οποίες γεννώνται λόγω «καθυστέρησης πληρωμής», κατά την έννοια του άρθρου 2, σημείο 4, της οδηγίας, συνδέονται με «εμπορικές συναλλαγές» θεωρούμενες μεμονωμένα. Αφετέρου, οι τόκοι αυτοί, όπως και το κατ' αποκοπήν ποσό, καθίστανται αυτοδικαίως απαιτητοί κατά τη λήξη της προθεσμίας πληρωμής που προβλέπεται στο άρθρο 3, παράγραφοι 3 έως 5, της οδηγίας, υπό την προϋπόθεση ότι πληρούνται οι προϋποθέσεις της παραγράφου 1 του ίδιου άρθρου. Η αιτιολογική σκέψη 17 της οδηγίας 2011/7 διευκρινίζει, συναφώς, ότι «[ο]ι πληρωμές που πραγματοποιεί ο οφειλέτης θα πρέπει να θεωρούνται εκπρόθεσμες, για τον σκοπό της τεκμηρίωσης απαίτησης τόκων υπερημερίας, εφόσον ο πιστωτής δεν έχει στη διάθεσή του το οφειλόμενο ποσό κατά την καταληκτική ημερομηνία, ενώ έχει εκπληρώσει τις νομικές και συμβατικές υποχρεώσεις του» (πρβλ. απόφαση της 20ής Οκτωβρίου 2022, BFF Finance Iberia, C-585/20, EU:C:2022:806, σκέψη 32).

24 Όσον αφορά τις προϋποθέσεις του απαιτητού των τόκων υπερημερίας και του ελάχιστου κατ' αποκοπήν ποσού αντιστοίχως, ούτε το άρθρο 3, παράγραφος 1, ούτε το άρθρο 6, παράγραφος 1, της οδηγίας 2011/7 κάνουν διάκριση ανάλογα με το αν οι εκπρόθεσμες ανεξόφλητες πληρωμές πραγματοποιούνται ή όχι δυνάμει μίας και μόνης σύμβασης. Επομένως, το γράμμα των εν λόγω διατάξεων δεν μπορεί να θεμελιώσει ερμηνεία κατά την οποία, σε περίπτωση μίας και μόνης σύμβασης, το ελάχιστο κατ' αποκοπήν ποσό των 40 ευρώ της αποζημίωσης για τα έξοδα είσπραξης οφείλεται στον πιστωτή άπαξ, ανεξαρτήτως του αριθμού των επιμέρους εκπρόθεσμων πληρωμών.

25 Η διαπίστωση αυτή επιρρωννύεται από το άρθρο 5 της οδηγίας 2011/7, το οποίο αφορά περίπτωση αντίστοιχη, για τους σκοπούς εφαρμογής της οδηγίας, με την επίμαχη στην κύρια δίκη. Πράγματι, από το εν λόγω άρθρο, σε συνδυασμό με την αιτιολογική σκέψη 22 της οδηγίας, προκύπτει ότι, όταν τα συμβαλλόμενα μέρη έχουν συμφωνήσει χρονοδιάγραμμα πληρωμής που προβλέπει την καταβολή των οφειλόμενων ποσών σε δόσεις, το ελάχιστο κατ' αποκοπήν ποσό των 40 ευρώ της αποζημίωσης για τα έξοδα είσπραξης είναι απαιτητό για κάθε δόση πληρωμής που δεν εξοφλήθηκε εμπροθέσμως.

26 Ως εκ τούτου, από τη γραμματική και συστηματική ερμηνεία του άρθρου 6, παράγραφοι 1 και 2, της οδηγίας 2011/7 προκύπτει ότι το ελάχιστο κατ' αποκοπήν ποσό των 40 ευρώ της αποζημίωσης για τα έξοδα είσπραξης οφείλεται σε πιστωτή ο οποίος εκπλήρωσε τις υποχρεώσεις του για κάθε ανεξόφλητη ληξιπρόθεσμη πληρωμή έχουσα χαρακτήρα αμοιβής για εμπορική συναλλαγή, η οποία αποδεικνύεται με τιμολόγιο ή με ισοδύναμη απαίτηση πληρωμής, περιλαμβανομένης της περίπτωσης κατά την οποία πλείονες πληρωμές που συνιστούν αμοιβή για παραδόσεις αγαθών ή παροχές υπηρεσιών περιοδικού χαρακτήρα που πραγματοποιούνται σε εκτέλεση μίας και μόνης σύμβασης είναι ληξιπρόθεσμες, εκτός εάν ο οφειλέτης δεν ευθύνεται για την επελθούσα καθυστέρηση (πρβλ. απόφαση της 20ής Οκτωβρίου 2022, BFF Finance Iberia, C-585/20, EU:C:2022:806, σκέψη 34).

27 Τρίτον, η εν λόγω ερμηνεία του άρθρου 6 της οδηγίας 2011/7 επιβεβαιώνεται από τον σκοπό της διάταξης αυτής. Από το άρθρο 1, παράγραφος 1, σε συνδυασμό με την αιτιολογική της σκέψη 3, προκύπτει ειδικότερα ότι η οδηγία έχει ως σκοπό όχι μόνο να αποθαρρύνει τις καθυστερήσεις

πληρωμών, διασφαλίζοντας ότι δεν είναι οικονομικώς ελκυστικές για τον οφειλέτη λόγω των χαμηλών ή των ανύπαρκτων τόκων υπερημερίας που οφείλονται σε τέτοια περίπτωση, αλλά επίσης να προστατεύσει αποτελεσματικά τον πιστωτή έναντι των εν λόγω καθυστερήσεων, διασφαλίζοντάς του την κατά το δυνατό πληρέστερη αποζημίωση για τα έξοδα είσπραξης στα οποία υποβλήθηκε. Συναφώς, η αιτιολογική σκέψη 19 της οδηγίας διευκρινίζει, αφενός, ότι τα έξοδα είσπραξης θα πρέπει επίσης να περιλαμβάνουν την είσπραξη του διοικητικού κόστους και την αποζημίωση για το εσωτερικό κόστος που οφείλεται στην καθυστέρηση της πληρωμής και, αφετέρου, ότι η αντιστάθμιση σε μορφή κατ' αποκοπήν ποσού θα πρέπει να αποσκοπεί στον περιορισμό του διοικητικού και του εσωτερικού κόστους που συνεπάγεται η είσπραξη (πρβλ. απόφαση της 20ής Οκτωβρίου 2022, BFF Finance Iberia, C-585/20, EU:C:2022:806, σκέψεις 35 και 36).

28 Υπό το πρίσμα αυτό, η σώρευση, όσον αφορά τον οφειλέτη, πλειόνων καθυστερήσεων στην πληρωμή παραδόσεων αγαθών ή παροχών υπηρεσιών περιοδικού χαρακτήρα σε εκτέλεση μίας και μόνης σύμβασης δεν μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα το ελάχιστο κατ' αποκοπήν ποσό που οφείλεται ως αποζημίωση για τα έξοδα είσπραξης για κάθε καθυστερημένη πληρωμή να καταβάλλεται μόνον εφάπαξ. Κατ' αρχάς, μια τέτοια μείωση του οφειλόμενου ελάχιστου κατ' αποκοπήν ποσού θα καθιστούσε άνευ πρακτικής αποτελεσματικότητας το άρθρο 6 της οδηγίας 2011/7, σκοπός του οποίου είναι, όπως υπογραμμίστηκε στην προηγούμενη σκέψη, όχι μόνο η αποτροπή των καθυστερήσεων πληρωμών, αλλά και η αποζημίωση, με τα ποσά αυτά, «για τα έξοδα είσπραξης του πιστωτή», δεδομένου ότι τα έξοδα είσπραξης τείνουν να αυξάνουν αναλόγως του αριθμού των πληρωμών και των ποσών τα οποία ο οφειλέτης δεν εξοφλεί εμπροθέσμως. Εν συνεχεία, η εν λόγω μείωση θα ισοδυναμούσε με απόκλιση, υπέρ του οφειλέτη, από το κατ' αποκοπήν ποσό του άρθρου 6, παράγραφος 1, της εν λόγω οδηγίας, χωρίς κανένα «αντικειμενικό λόγο» προς τούτο, κατά την έννοια του άρθρου 7, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, στοιχείο γ', της ίδιας οδηγίας. Τέλος, η επίμαχη μείωση θα κατέληγε στην απαλλαγή του οφειλέτη από ένα μέρος της οικονομικής επιβάρυνσης που απορρέει από την υποχρέωσή του να καταβάλει, για κάθε τιμολόγιο που δεν εξοφλήθηκε εμπροθέσμως, το κατ' αποκοπήν ποσό των 40 ευρώ που προβλέπει το άρθρο 6, παράγραφος 1 (πρβλ. απόφαση της 20ής Οκτωβρίου 2022, BFF Finance Iberia, C-585/20, EU:C:2022:806, σκέψη 37).

29 Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, στο υποβληθέν προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 6, παράγραφος 1, της οδηγίας 2011/7, σε συνδυασμό με το άρθρο 3 αυτής, έχει την έννοια ότι, όταν μία και μόνη σύμβαση προβλέπει διαδοχικές παραδόσεις αγαθών ή παροχές υπηρεσιών και υποχρέωση καταβολής της αμοιβής για καθεμία από αυτές εντός ορισμένης προθεσμίας, το ελάχιστο κατ' αποκοπήν ποσό των 40 ευρώ της αποζημίωσης για τα έξοδα είσπραξης οφείλεται στον πιστωτή για κάθε εκπρόθεσμη πληρωμή.

Επί των δικαστικών εξόδων

30 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (όγδοο τμήμα) αποφαίνεται:

Το άρθρο 6, παράγραφος 1, της οδηγίας 2011/7/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Φεβρουαρίου 2011, για την καταπολέμηση των καθυστερήσεων πληρωμών στις εμπορικές συναλλαγές, σε συνδυασμό με το άρθρο 3 αυτής,

έχει την έννοια ότι:

όταν μία και μόνη σύμβαση προβλέπει διαδοχικές παραδόσεις αγαθών ή παροχές υπηρεσιών και υποχρέωση καταβολής της αμοιβής για καθεμία από αυτές εντός ορισμένης προθεσμίας, το ελάχιστο κατ' αποκοπήν ποσό των 40 ευρώ της αποζημίωσης για τα έξοδα είσπραξης οφείλεται στον πιστωτή για κάθε εκπρόθεσμη πληρωμή.

(υπογραφές)